

Ne-předmět (-nost) (≠ bezpředmětnost)

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2014](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2014](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 22. 5. 2014
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 22. 5. 2014

Ne-předmět (-nost) (≠ bezpředmětnost)

To, že se každé myšlení (každá myšlenka) musí k něčemu intencionálně (tedy svým mínícím aktem) vztahovat, ještě nemusí znamenat, že se k tomu „míněnému“ nutně vztahuje, jako by to byl opravdu jen „předmět“. Jinak řečeno, každé myšlení (každá myšlenka) se může intencionálně vztahovat také k něčemu, co není „před-mětem“ v ontickém smyslu, tedy i k nějakému „ne-předmětu“. A protože „mít předmět“, „vztahovat se k předmětu“, „mínit předmět“ může znamenat dvojí, totiž nejen mínit nějaký předmět, nýbrž navíc mínit jej jako „před-mět“ v ontickém smyslu, může jen zdánlivě vypadat jako logický nesmysl, řekneme-li, že je zásadně možné, abychom učinili předmětem svého mínění také nějaký ne-předmět. A může to být nikoli pochopeno jako chyba nebo omyl mínícího, který jen omylem činí intencionálním předmětem nějaký ne-předmět, nýbrž jako naprosto legitimní charakteristika myšlenkového zaměření na něco, co buď vůbec předmětný charakter nemá, anebo co sice předmětnou stránku má, ale na pouhou předmětnost se neredukuje (resp. není dovoleno je na pouhou předmětnost redukovat). A proto také, půjdeme-li obráceně od míněného, abychom posuzovali mínícího a sám jeho akt mínění (tj. intencionální zaměřenost tohoto aktu), na takový ne-předmět se lze myšlenkově zaměřit (a tak jej učinit intencionálním předmětem), aniž bychom jej nutně museli mylně chápat jako pouhý před-mět v ontickém smyslu. (A podobně tomu je i tam, kde jde o tematizaci nějaké skutečnosti, která sice předmětnou stránku má, ale nemůže a nesmí na ni být redukována.) Po mém soudu právě v této věci dělá Jaspers (a také jeho vykladači) tu chybu, že mají za to, že se každý akt myšlení už jen proto, že musí být zaměřen k něčemu, čím sám není a co v sobě neobsahuje, musí prokázat jako neschopný „mínit“ něco nepředmětného jinak než jen symbolicky, resp. pomocí „šifer“. Nejasnost této věci pak umožní nejen vtipálkům, ale třeba i seriózním vykladačům (interpretům) a překladatelům Jaspersovy filosofie překládat německé „Gegenständlichkeit“ do angličtiny jako „objectivity“, „vergegenständlichen“ jako „objectify“, „Vergegenständlichung“ jako „objectification“ anebo Gegenstandslosigkeit jako „objectlessness“. (V češtině pochopitelně každý porozumí, jaký je rozdíl mezi myšlením ne-předmětným a bez-předmětným.)

(Písek, 140522-1.)